

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiectul legii monumentelor istorice este un element esențial al construcției juridice și instituționale din domeniul culturii prevăzut în programul de guvernare.

Prin adoptarea acestei legi se va consacra, astfel, în sistemul național de valori, importanța deosebită a protejării și punerii în valoare a monumentelor istorice.

Componentă importantă a patrimoniului cultural național, cunoscută în general sub denumirea generică de patrimoniu cultural imobil, monumentele istorice s-au aflat, în țara noastră, sub protecția legii încă din 1892.

Sub regimul comunist, în 1974 a fost adoptată Legea nr.63 care reglementa protecția patrimoniului cultural național. Această lege nu conține însă dispoziții exprese în legătură cu patrimoniul cultural imobil.

Legea nr.63/1974 a fost abrogată în 1990 prin Decretul nr.91/5.02.1990 privind înființarea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și a Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Decretul reglementa numai atribuțiile acestor instituții importante.

Încercarea de a stabili măsuri pentru protejarea patrimoniului cultural imobil s-a făcut ulterior, prin Ordonanța Guvernului nr.27/1992 privind unele măsuri pentru protecția patrimoniului cultural național, aprobată cu modificări prin Legea nr.11/1994 și prin Ordonanța Guvernului nr.68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național, aprobată cu modificări prin Legea nr.41/1995, precum și prin Ordonanța Guvernului nr.24/1997 pentru modificarea

Ordonanței Guvernului nr.68/1994, aprobată cu modificări prin Legea nr.56/1998.

Prevederile acestor acte normative s-au dovedit a fi incomplete întrucât nu s-au prevăzut:

- reglementări speciale și concrete pentru protecția monumentelor istorice, inclusiv măsuri economice și financiare pentru conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice, indiferent de proprietar și deținător, precum și pentru sprijinirea proprietarilor (persoane fizice, juridice sau comunități locale) în demersurile lor de salvagardare a acestei avuții;
- sancțiunile și măsurile punitive care să determine prevenirea degradării și distrugerii acestui patrimoniu.

Mai mult decât atât, prin Ordonanța Guvernului nr.68/1994 au fost desființate structurile instituționale care au fost create prin Decretul nr.91/1990 fără a se pune în loc alte instrumente operaționale pentru protejarea monumentelor istorice.

Reglementările în vigoare sunt neconcordante cu alte prevederi legale din domenii conexe cum ar fi: Legea nr.50/1992 - Legea autorizării executării construcțiilor, completată și modificată prin Legea nr.125/1996; Legea nr.18/1991 - Legea fondului funciar, și altele, cât și cu prevederile convențiilor internaționale pe care România le ratificase deja: Convenția de la Haga privind protejarea patrimoniului cultural în caz de conflict armat - 1954 și Convenția privitoare la protejarea patrimoniului cultural și natural mondial - 1972.

Prezentul proiect de lege reprezintă, pe de o parte, însumarea încercărilor legislative și a acumulărilor teoretice ale specialiștilor din domeniu, iar, pe de altă parte, constituie sinteza și adaptarea la specificul țării noastre a legislației din domeniu din țările europene și a convențiilor internaționale,

ratificate până în prezent de către Parlamentul României (Convenția de la Haga, Convenția privitoare la protejarea patrimoniului cultural și natural mondial, Convenția de la Granada privind protejarea patrimoniului arhitectural din Europa - 1985, Convenția de la La Valetta pentru protecția patrimoniului arheologic - 1986 și Convenția europeană UNIDTROIIT privind bunurile culturale furate sau exportate ilegal).

Construcția legislativă pe care o propunem este structurată pe următoarele principii esențiale :

- principiul protejării monumentelor istorice ca valori de interes general;
- principiul protejării monumentelor istorice indiferent de regimul de proprietate și starea lor de conservare;
- principiul responsabilității statului, a autorităților administrației publice centrale și locale în conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice, inclusiv prin acordarea de sprijin și facilități de ordin financiar-fiscal;
- principiul responsabilității proprietarilor de monumente istorice privind protejarea acestora;
- principiul primatului deciziei științifice pluridisciplinare în protejarea monumentelor istorice.

Proiectul legii vizează reglementarea generală a regimului juridic al monumentelor istorice.

El definește, în sens modern, noțiunea de monument istoric, stabilind categoriile : monument, ansamblu, sit, cât

și grupele: naționale și locale și reglementează procedurile de ordin științific și administrativ, precum și mijloacele economico-financiare care sunt antrenate în protejarea monumentelor istorice.

Față de cele prezentate mai sus, și având în vedere importanța domeniului supus reglementării, a fost întocmit proiectul de lege, alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare cu procedura de urgență prevăzută de art.74 alin.(3) din Constituția României.

PRIM-MINISTRU,

Radu Vasile

